

Bertel Dahlgaard: Det fremgår af de udtalelser, den højtærede forsvarsminister fremsatte i går ved forslagene fremsættelse, at regeringen opfatter det forslag, der her er til behandling, som en konsekvens af Danmarks tiltræden af Atlantpagten. For det radikale venstre, som ikke er medansvarligt for Danmarks deltagelse i denne, betyder det selvfølgelig rent logisk, at vi ikke har nogen pligt til at tage medansvar for dens konsekvenser. Man kan jo imidlertid også rejse det spørgsmål, om det nu også er rigtigt, at militæruddgifter af det omfang, det her drejer sig om, er en konsekvens af Atlantpagten. Nogle bemærkninger i forsvarsministerens udtalelser i går tyder på, at han egentlig ikke selv mener dette. Han siger f. eks., at det er en forudsætning, at hver af medlemsstaterne „efter evne gør, hvad de kan, for at få deres forsvar bragt i orden“; og når der så spørges, hvem der afgør den enkeltes evne, siger ministeren senere, at her er ikke tale om et diktat: „det er landets regering og rigsdag, som bestemmer den danske forsvarsordning“. Vi står altså efter denne ministerens mening frit i bedømmelsen heraf.

Jeg skal lade stå hen, hvilken side af ministerens tankegang der nu gælder, men det berører i hvert fald indirekte et forhold af den største betydning for Danmark. Det er indlysende, at når man er forenet i en sådan pagt, forudsætter det, at pagtens medlemmer stort set følger samme udenrigspolitik; men det er åbenbart for enhver, at den udenrigspolitik, der følges, i det store og hele bestemmes af de store magter, og at Danmark ikke har ringeste indflydelse på den. Det er selvfølgelig et overmåde betænkeligt forhold for de små magter og noget, som vi må se på med den største bekymring, og det gør jo i hvert tilfælde bestemmelsesretten for et land som Danmark meget problematisk.

Hertil kommer et andet forhold, som altid har været erkendt som værende et af de centrale punkter i vore militærpoltiske overvejelser, nemlig afvejningen af militæruddgifterne i forhold til vore sociale og kulturelle opgaver og landets almindelige økonomiske modstandskraft. Der har altid været enighed indenfor det egentlige demokrati om, at landets værn ikke blot er et militært spørgsmål, men at landet også værnes på de sociale, kulturelle og økonomiske fronter, der skal sikre, at vor nationale modstandskraft ikke undergraves indefra. Det er denne tankegang, vi forleden så fremhævet i det franske katolske partis presse, hvor der skrives, at det er umuligt

at tilpasse truede landes indre økonomi til den rolle, de skal spille i koalitionen, medmindre deres finansielle stabilitet garanteres ved selve systemet.

Det spørgsmål, jeg her er nået til, er selvfølgelig særlig aktuelt for Danmark i en tid som denne, hvor vi af andre grunde må beskære befolkningens forbrug. Enhver kan vurdere, hvad det vil sige på et tidspunkt, da Danmarks betalingsbalance viser et underskud på hundreder af millioner kroner, da at skulle bevilge ekstra 350 mill. kr. til militære formål foruden de omtrent 400 mill. kr. ordinære militæruddgifter. Man forstår også, hvor alvorligt problemet er, når omtrent $\frac{1}{3}$ af det mægtige statsbudgets bevilinger går til militæret.

Jeg vil gerne sige til ordføreren for det socialdemokratiske parti i anledning af hans udtalelser her i dag, at jeg har lagt mærke til, at han og kolleger er blevet meget ferme til at sammenligne Danmarks og andre landes militæruddgifter. Man regner det ud i procenter både i forhold til nationalindtægten og i forhold til det samlede statsbudget. Jeg ville gerne henstille til den ærede ordfører ikke at efterabe sine nye kammeraters unoder fra gammel tid mere end højst nødvendigt. Det er jo noget nyt, man her er ved at komme ind på indenfor socialdemokratiets lejr. Jeg tror, vi skulle være enige om, at Danmark må vurdere sine egne forhold ud fra sine egne forudsætninger og interesser og handle derefter og ikke foretage den økonomiske udmåling ud fra andre landes handlinger. Men dertil kommer, at man skulle afstå fra disse procentberegninger, fordi de forfalsker billedet af, hvad det er, der her foregår. Man regner ud, at militæruddgifterne udgør så og så mange procent af nationalindkomsten. Man sammenligner f. eks. Amerikas op imod 9 pct. med Danmarks formentlig godt 3 pct. Men hvad er i dette tilfælde det afgørende? Det er selvfølgelig det velstandsniveau, der bliver tilbage, når militæruddgifterne er afholdt, og når vi sammenligner Amerika og Danmark, er der jo her ingen tvivl.

På samme måde må man erindre, at hvis man vil bevare den sociale lovgivning, som socialdemokratiet ønsker det — det nærer jeg ikke tvivl om —, må disse sociale udgifter først afholdes af nationalindtægten. Hvis man så tror, at man samtidig til militæret kan afholde den samme procentvise andel af udgifterne som de lande, der har en ringere sociallovgivning, tillader jeg mig at spørge, at det vil gå galt med landets økonomi. Socialdemokratiet må på dette område også fremtidig bruge sin fornuft og er-